

Vejledning om kønssammensætning af offentlige udvalg, kommissioner og lign., kommunale og regionale udvalg m.v. og besættelse af visse bestyrelsesposter i den offentlige forvaltning m.v. (ligestillingsloven kap. 4)

1. Indledning

Denne vejledning indeholder en gennemgang af reglerne for kønssammensætning af offentlige udvalg, kommissioner og lign., kommuner og regions udvalg m.v. samt besættelse af visse bestyrelsesposter i den statslige forvaltning m.v. efter ligestillingslovens §§ 8-10 + § 12.

Vejledningen indeholder følgende:

1) Indledning

2) Kønssammensætning i ministernedsatte offentlige udvalg, kommissioner og lign.

3) Kønssammensætning i kommunale og regionale udvalg, råd og lign.

4) Kønssammensætning ved besættelse af visse bestyrelsesposter i den statslige forvaltning m.v.

Nuværende regler for kønssammensætning af offentlige udvalg m.v. følger af ligestillingsloven, lov nr. 1095 af 19/09/2007 med efterfølgende ændringer.

Vejledning er revideret i oktober 2013, og ophæver følgende tidligere vejledninger: Guide til hvordan kommuner og regioner nedsætter råd, nævn og udvalg i overensstemmelse med ligestillingsloven, Vejledning af oktober 2000 om ligestillingslovens bestemmelser om kønssammensætningen i offentlige udvalg, kommissioner o. lign. og i bestyrelser for statslige forvaltningsmyndigheder, Liste over udvalg, hvor kommunalbestyrelsen eller regionsrådet kan lade udvalgspladser stå tomme af 7. april 2006 (revideret Okt. 06) og Kommunale og regionale udvalg, som træffer generelle eller konkrete afgørelser af 7. april 2006 (revideret Okt. 06).

Administration af bestemmelserne

Den påtænkte sammensætning af ministernedsatte udvalg, kommissioner og lignende skal ifølge ligestillingslovens § 8 indberettes til ministeren for ligestilling og kirke, inden beskikkelse af medlemmer finder sted. Desuden skal ressortministeren hvert andet år indberette sammensætningen af de bestyrelser, der er omfattet af lovens § 11, stk. 1, til ministeren for ligestilling og kirke.

Den kønsmæssige sammensætning af udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen og af regionsrådet skal ikke indberettes til ministeren for ligestilling og kirke før nedsættelse. Dog skal sammensætningen fremgå af ligestillingsredegørelserne, som kommuner og regioner indsender hvert andet år til ministeren for ligestilling og kirke.

2. Kønssammensætning i ministernedsatte offentlige udvalg, kommissioner og lign.

§ 8. Offentlige udvalg, kommissioner og lignende, der er nedsat af en minister til at forberede fastsættelse af regler eller planlægning af samfundsmæssig betydning, bør have en ligelig sammensætning af kvinder og mænd.

Hvilke udvalg er omfattet efter ligestillingslovens § 8

Selve betegnelsen udvalg eller kommission er ikke afgørende for, om lovens bestemmelser skal anvendes ved medlemsbeskikkelser. Loven er også gældende, når andre betegnelser som for eksempel råd, nævn m.v. anvendes, hvis arbejdsopgaverne i øvrigt er omfattet af loven.

Bestemmelsen om ligelig kønssammensætning gælder for statslige udvalg, som har væsentlige samfundsplanlæggende eller samfundsrelevante opgaver, eller som forbereder lovgivning eller anden generel regelfastsættelse. Udvalg m.v. som er nedsat i henhold til lov, er også omfattet. Derimod falder udvalg med arbejdsopgaver udelukkende af administrativ og/eller teknisk karakter uden for loven. Udvalg, der efter lovgivningen har både administrative og regelforberedende opgaver, vil være omfattet af loven, med mindre arbejdet med regelforberedelse er af underordnet betydning i forhold til de administrative opgaver.

Afgørelsen af, hvilke udvalg der henhører under loven, vil således skulle træffes i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret vurdering af udvalgets formål og opgaver.

Med hensyn til "væsentlige samfundsrelevante arbejdsopgaver" vil det typisk dreje sig om forberedelse af lovgivning og administrative forskrifter, som vil få indflydelse på borgernes levevilkår, eller som må have almen interesse, samt udarbejdelse af politikker og initiativer, som f.eks. handlingsplaner, der vil få indflydelse på samfundets struktur, som vil regulere befolkningens levevis eller må anses for at have almen interesse. Det vil sige, at det stort set alene er udvalg, som helt overvejende er af teknisk-administrativ karakter, der kan være undtaget loven, og det vil kun i begrænset omfang være tilfældet.

Eksempler på udvalg som er omfattet på grund af samfundsplanlægning/regelfastsættelse

- Lønkommissionen: Lønkommissionen er nedsat af regeringen. Kommissionen skal foretage en opsummering af de barrierer og incitamenter på det løn-, ansættelses- og ledelsesmæssige område, der vurderes at have afgørende betydning for driften og udviklingen af effektive offentlige arbejdspladser og for muligheden for at rekruttere, motivere og fastholde en kvalificeret og engageret medarbejderstab. Samfundsplanlægning er dermed en væsentlig del af kommissionen arbejde.
- Skattekommissionen: Skattekommissionen er nedsat af regeringen. Kommissionen skulle udarbejde modeller til en samlet reform af det danske skattesystem, som kunne danne baggrund for politiske forhandlinger om gennemførelse af en skattereform. Samfundsplanlægning er dermed en væsentlig del af kommissionen arbejde.
- Det Dyreetiske Råd: Det Dyreetiske Råd er nedsat ved lov. Rådets opgave er ud fra en dyreetisk vurdering at følge udviklingen inden for dyreværn. Samfundsplanlægning er dermed en væsentlig del af rådets arbejde.
- Breddeidrætsudvalget: Breddeidrætsudvalget er nedsat af regeringen. Udvalget skal komme med forslag til en styrkelse af breddeidrætten som sundhedsfremmende og forebyggende. Samfundsplanlægning er dermed en væsentlig del af udvalgets arbejde.

Er udvalget ministernedsat

Udvalg, der er formelt nedsat af en minister, er omfattet af loven. Det gælder også udvalg, der nedsættes på ministerens vegne. Hvis et ministerium eller en styrelse nedsætter et udvalg, der opgavemæssigt falder inden for lovens anvendelsesområde, vil det derfor også være omfattet, selvom ministeren ikke i praksis skal beskikke medlemmerne.

Hvad må kønsfordelingen være i udvalget

Når et udvalg er omfattet af loven, bør begge køn være repræsenteret med 50 procent. Der er dog ikke tale om et absolut krav, da udtrykket "bør" overlader et vist rum for fortolkning og konkret vurdering. Det vil ikke altid være muligt at sammensætte et udvalg med lige mange kvinder og mænd, der alle har de rette kvalifikationer og den relevante sagkundskab. I praksis er en fordeling på 40 % af det ene køn og 60 % af det andet køn anset for lige.

Interne arbejdsgrupper og tværministerielle udvalg

Interne arbejdsgrupper inden for ministerier og styrelser, hvor der typisk ikke foreligger en egentlig beskikkelse fra en minister, falder uden for loven. Endvidere undtages tværministerielle arbejdsgrupper, hvor medlemmer udpeges på grundlag af deres særlige funktion i ministeriet eller styrelsen. Sådanne arbejdsgrupper anvendes ofte i stedet for en ressourcekrævende brevveksling mellem ministerierne.

Eksempler på udvalg som *ikke* er omfattet af administrative/tekniske grunde eller manglende samfundsplanlægning/regelfastsættende karakter

- Arbejdsgruppe om asylregler i andre lande: Arbejdsgruppen var ikke omfattet af reglerne om en ligelig sammensætning, da gruppen udelukkende bestod af embedsmænd, og gruppens opgave i første omgang bestod i at kortlægge asylreglerne i andre lande. Dette blev vurderet som en administrativ opgave.
- Kvalifikationsnævnet: Nævnet var klagenævn for afgørelser om merit på danske uddannelser samt afgørelse om anerkendelse af realkompetence. Nævnet træf konkrete bindende afgørelser, som ikke var af almen interesse.
- Delingsrådene: Rådene var ikke omfattet af reglerne om en ligelig sammensætning, da der var tale om råd, der skulle tage stilling til beregning af ressourcer og træffe konkrete, retslige afgørelser i forbindelse med kommunalreformen. Rådene havde derfor ikke en almen interesse for borgerne.

Regler for indstilling af medlemmer i offentlige udvalg m.v. efter ligestillingslovens § 9

§ 9. Myndigheder eller organisationer, der skal stille forslag om et medlem af udvalg m.v. som nævnt i § 8, skal foreslå både en kvinde og en mand. Hvis der skal stilles forslag om flere medlemmer, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd. Tilsvarende gælder, hvor myndigheden eller organisationen efter lovgivningen skal udpege medlemmer. Ministeren afgør, hvem der skal beskikkes som medlem og skal i den forbindelse tilstræbe en ligelig kønssammensætning.

Stk. 2. Myndigheden eller organisationen kan fravige bestemmelsen i stk. 1, hvis der foreligger særlige grunde. Myndigheden eller organisationen skal i så fald samtidig angive begrundelsen herfor.

Stk. 3. Hvis myndigheder og organisationer m.v. ikke udpeger eller indstiller medlemmer i overensstemmelse med stk. 1, skal ressortministeren beslutte, at udvalget, kommissionen m.v. skal fungere uden de pågældende medlemmer. Det samme gælder, hvis ministeren ikke kan acceptere en begrundelse i henhold til stk. 2 for at fravige bestemmelsen i stk. 1.

Loven gælder for alle myndigheder og organisationer m.v., som ikke er en del af ressortministerens område, f.eks. interesseorganisationer, andre ressortministerier og universiteter. Men ressortministeren er ansvarlig for, at der bør være en ligelig kønssammensætning efter lovens § 8.

Bestemmelsen omfatter ikke kun nye udvalg, men også gen- og nybeskikkelser af enkelte medlemmer. Det vil naturligvis – som hidtil – være en forudsætning for at kunne blive beskikket som medlem af et udvalg, at den pågældende, der indstilles eller udpeges, er i besiddelse af den nødvendige sagkundskab og de rette kvalifikationer.

Hvis en myndighed eller organisation skal foreslås 1 medlem til et udvalg, skal der foreslås 1 kvinde og 1 mand. Hvis der skal foreslås fra 2 til 3 medlemmer, skal der foreslås 2 kvinder og 2 mænd. Hvis der skal foreslås fra 4 til 5 medlemmer, skal der foreslås 3 kvinder og 3 mænd. Hvis der skal foreslås fra 6 til 7 medlemmer, skal der foreslås 4 kvinder og 4 mænd. Hvis der skal foreslås fra 8 til 9 medlemmer, skal der foreslås 5 kvinder og 5 mænd osv. Hvis en myndighed eller organisation er repræsenteret ved to medlemmer i et udvalg eller skal skifte det ene medlem, kan man nøjes med at foreslå et medlem af det køn, der ikke allerede er repræsenteret. Når hele udvalget skal nybeskikkes, skal alle myndigheder og organisationer foreslå både en kvinde og en mand til hver af posterne, jf. dog ovenfor, hvis der skal foreslås flere.

Ligestillingslovens forhold til anden lovgivning

Indstillingsreglerne gælder, uanset hvad der i visse tilfælde måtte stå i anden lovgivning om udpegning med undtagelse af udpegning af dommere til tvistnævn. Det er den indstillende myndighed eller organisation, der har kompetencen til at beslutte, hvem de ønsker, der skal repræsentere dem og til at indstille kandidater i overensstemmelse med dette, mens det er ministeren, der har kompetence til at vælge en eller flere af de indstillede og til at nedsætte udvalget. Ligestillingsloven kommer på denne måde til at gå forud for anden lovgivning.

Med hensyn til udpegning af dommere til tvistnævn foreskriver retsplejelovens § 47a, stk. 3, for så vidt angår tvistløsende offentlige eller private råd eller nævn og lignende, skal udpegning foretages af vedkommende retspræsident. Bestemmelsen omfatter udelukkende tvistløsende organer.

Fravigelse ved særlige grunde efter ligestillingslovens § 9 stk. 2.

Indstillingsreglerne kan fraviges ved særlige grunde. Bestemmelsen kan tænkes anvendt i tilfælde, hvor krav om en særlig fagkundskab efter en konkret vurdering udelukker en ligelig kønssammensætning. Der kan endvidere være myndigheder eller organisationer, som ikke har mulighed for at lade sig repræsentere med både kvinder og mænd, for eksempel fordi det ene køn kun i ringe omfang er repræsenteret eller valgt ind i kompetente organer.

Særlige grunde kan tillige foreligge, hvis organisationen ikke har mulighed for at foreslå eller udpege både kvinder og mænd med de for udvalgsarbejdet fornødne kvalifikationer og/eller sagkundskab.

Eksempler på udvalg hvor der var saglig begrundelse for, at der ikke kunne peges på både en mand og en kvinde til hver post pga. manglende personer med de fornødne kvalifikationer:

- Forsvarskommissionen: Forsvarskommissionen var nedsat af regeringen. Kommissionen skulle se på forswarets organisation m.v. Kommissionen havde en særlig konstruktion med udpegning af politikere, embedsmænd samt særligt sagkyndige, som var personligt udpegede på grund af deres embede. Således fordrede kommissionen særlige kvalifikationer, som kunne begrunde en fravigelse af en ligelig sammensætning.
- Afrikakommissionen: Kommissionen blev nedsat af regeringen. Kommissionen var sammensat af stats- og regeringsledere, som skulle sætte fokus på initiativer, der kunne skabe øget beskæftigelse til

Afrikas stigende grupper af unge kvinder og mænd. Således fordrede kommission særlige kvalifikationer, som kunne begrunde en fravigelse af en ligelig sammensætning.

- Skibsfartsnævnet: Nævnet har ansvaret for, at et skib, hvor staten har overtaget brugsretten, udnyttes med det søtransportbehov, som har dannet grundlag for overtagelsen. Desuden rådgiver nævnet om en række lignende forhold. Nævnets særlige opgave og myndigheds- og organisationsrepræsentation begrundede en fravigelse af en ligelig sammensætning.
- Rådet for Grønlands Retsvæsen: Rådet skal varetage koordinationen mellem Grønlands Hjemmestyre og rigsmyndighederne om kriminal- og retsplejelovgivningen. Rådets særlige opgave og embedsrepræsentation har begrundet en fravigelse af en ligelig sammensætning.

Det er ressortministeriet, der skal sørge for at indhente en saglig begrundelse fra indstillingsberettigede myndigheder og organisationer, hvis det ikke har været muligt at indstille både en kvinde og en mand til en post.

Ressortministerens sanktionsmulighed efter ligestillingslovens § 9 stk. 3

Hvis der ikke indstilles både en kvinde og en mand, skal ressortministeren lade en udvalgsplads stå tom, medmindre ministeren har accepteret en fravigelse af særlige grunde jf. § 9, stk. 2. Bestemmelsen indebærer, at bestemmelser i andre love m.v. om sammensætningen af medlemmer i udvalg, kommissioner m.v. kan fraviges. Det betyder, at en bestemmelse om et fast antal medlemmer i en anden lov om nedsættelse af et udvalg m.v. kan ændres, hvis ligestillingslovens regler ikke er fulgt.

Indberetningspligten efter ligestillingslovens § 10

§ 10. Ved nedsættelse af udvalg m.v. som nævnt i § 8, stk. 1, skal ressortministeren indberette den påtænkte sammensætning til ministeren for ligestilling, inden beskikkelse af medlemmer finder sted.

Stk. 2. Hvis den påtænkte kønssammensætning ikke er i overensstemmelse med § 8, stk. 1, kan ministeren for ligestilling rette henvendelse til ressortministeren og anmode om en begrundelse og i særlige tilfælde anmode om en fornyet sammensætning af udvalget.

Indberetning sker ved at indsende et indberetningsskema til Ligestillingsafdelingen: lige@lige.dk.

Følgende oplysninger skal fremgå af indberetningen:

- Hvilket ministerium er der tale om?
- Hvilket udvalg er der tale om?
- Hvor mange medlemmer er der tale om?
- Er formanden med i optællingen af medlemmer?
- Hvilke myndigheder eller organisationer indstiller medlemmerne?
- Hvilket f.eks. kommissorium eller lovgrundlag ligger til grund for udvalget m.v.?
- Hvor mange kvinder og mænd er der i antal og procent?
- Er der tale om en fravigelse af reglen om at indstille en kvinde og en mand, skal organisationens eller myndighedens begrundelse for en fravigelse anføres sammen med ressortministerens begrundelse for at acceptere fravigelsen.

Krav til indberetningsproceduren samt indberetningsskema findes på hjemmesiden www.lige.dk. Gennem indberetningen får ministeren for ligestilling og kirke lejlighed til at pege på eventuelle problemer og rådgive

ressortministeren om, hvordan en ligelig sammensætning eventuelt vil kunne opnås. I de udvalg, hvor antallet af medlemmer ikke er fastsat ved lov, vil man eventuelt kunne supplere antallet af medlemmer med det underrepræsenterede køn som personligt udpegede medlemmer, eller man vil kunne lade myndigheder og organisationer være repræsenteret med to eller flere medlemmer for at opnå en ligelig kønssammensætning af udvalget. Det er ikke hensigten, at ministeren for ligestilling og kirke skal gå ind i vurderinger af de enkelte medlemmers faglige kvalifikationer, men derimod alene se på, om der foreligger en saglig begrundelse for udvalgets ulige kønssammensætning. Af hensyn til sagsbehandlingen i Ligestillingsafdelingen opfordres til, at indberetning sker senest en uge før ressortministerens beskikkelse af medlemmer.

3. Kønssammensætning i kommunale og regionale udvalg, råd og lign.

§ 10 a. For at fremme ligestilling af kvinder og mænd skal myndigheder eller organisationer, der stiller forslag om et medlem af udvalg m.v., der skal udpeges af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, foreslå både en kvinde og en mand. Hvis der stilles forslag om flere medlemmer, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd. Tilsvarende gælder, hvor myndigheder eller organisationer efter lovgivningen skal udpege medlemmer til udvalg m.v., der nedsættes af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet.

Stk. 2. Myndigheden eller organisationen kan fravige bestemmelsen i stk. 1, hvis der foreligger særlige grunde. Myndigheden eller organisationen skal i så fald samtidig angive begrundelsen herfor.

Stk. 3. Hvis myndigheder og organisationer ikke udpeger eller indstiller medlemmer i overensstemmelse med stk. 1, kan en enig kommunalbestyrelse eller et enig regionsråd beslutte, at et udvalg m.v., som er nedsat af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, og hvis sammensætning er reguleret i lovgivningen, kan fungere uden de pågældende medlemmer. Det samme gælder, hvis kommunalbestyrelsen eller regionsrådet ikke kan acceptere en begrundelse i henhold til stk. 2 for at fravige bestemmelsen i stk. 1.

Ligestillingslovens regler om kønssammensætning i kommunale og regionale udvalg m.v. gælder alene, når myndigheder og organisationer skal indstille medlemmer til kommunalbestyrelsens og regionsrådets valg af medlemmer til udvalg m.v. Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet bestemmer herefter, hvem der skal være medlem af udvalget m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse henholdsvis regionsloven. Den kønsmæssige sammensætning af kommunale og regionale udvalg m.v. skal ikke indberettes til ministeren for ligestilling og kirke, inden beskikkelse af medlemmer finder sted.

Ligelig kønssammensætning efter ligestillingslovens § 10 a, stk. 1

Der skal stilles forslag om både en kvinde og en mand, når en myndighed eller en organisation skal indstille et medlem af udvalg m.v., der skal udpeges af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet. Hvis der stilles forslag om flere medlemmer, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd.

Det er en forudsætning for at kunne blive beskikket som medlem af et udvalg m.v., at den pågældende kvinde eller mand, der indstilles eller udpeges, er i besiddelse af de nødvendige og relevante kvalifikationer.

Hvilke udvalg er omfattet af reglerne

Loven gælder for alle udvalg m.v., som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet nedsætter, eller hvortil kommunalbestyrelsen eller regionsrådet udpeger medlemmer. Dette omfatter både udvalg m.v., nedsat af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet efter egen beslutning, og udvalg m.v., nedsat i henhold til lov. Også udvalg nedsat af kommunalbestyrelsens eller regionsrådets udvalg eller af kommunens eller regionens

forvaltning er omfattet. Bestemmelsen gælder dog kun udvalg m.v. i det omfang, udvalget mv. enten efter kommunalbestyrelsens eller regionsrådets egen beslutning eller ifølge lovgivningen har medlemmer, der udpeges efter indstilling fra andre myndigheder eller organisationer. Selve betegnelsen udvalg er ikke afgørende for, om lovens bestemmelser skal anvendes ved medlemsbeskikkelser. Også når andre betegnelser, som f.eks. råd, nævn og bestyrelser, anvendes, er loven gældende.

Således er udpegning af medlemmer til bestyrelser i private foreninger m.v. omfattet i det omfang, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet udpegning beror på indstilling fra andre myndigheder og organisationer. Ligestillingslovens § 10 a, stk. 1, gælder i de tilfælde, hvor et antal medlemmer til de kommunale eller regionale udvalg m.v. indstilles af andre myndigheder, organisationer, foreninger eller virksomheder, som ikke er en del af kommunen eller regionen, f.eks. idrætsforeninger, aftenskoler eller handelsstandsforeninger. En kommunes økonomiudvalg og stående udvalg, en regions forretningsudvalg samt andre udvalg, hvis medlemmer ikke udpeges efter indstilling fra andre, er således ikke omfattet af bestemmelsen. Interne arbejdsgrupper inden for kommunen eller regionen, hvor der typisk ikke foreligger en egentlig beskikkelse, falder ligeledes uden for lovens anvendelsesområde.

Som eksempel på udvalg, der er omfattet af ligestillingslovens § 10 a, stk. 2, krav om ligelig kønssammensætning, kan nævnes:

- Handicapråd
- Klageråd
- Beskæftigelsesråd
- Koordinationsforum
- Sundhedskoordinationsudvalg

Fravigelse ved særlige grunde efter ligestillingslovens § 10 a, stk. 2

Bestemmelsen giver mulighed for at fravige kravet om, at en organisation eller myndighed skal indstille både en kvinde og en mand til et kommunalt eller regionalt udvalg m.v. i situationer, hvor krav om en særlig fagkundskab efter en konkret vurdering udelukker en ligelig kønssammensætning.

Der kan endvidere være myndigheder eller organisationer, som ikke har mulighed for at lade sig repræsentere med både kvinder og mænd, f.eks. fordi det ene køn kun i ringe omfang er repræsenteret eller valgt ind i kompetente organer. Særlige grunde kan tillige foreligge, hvis organisationen ikke har mulighed for at foreslå eller udpege både kvinder og mænd med de for udvalgsarbejdet fornødne kvalifikationer og/eller sagkundskab.

Myndigheden eller organisationen skal i alle tilfælde udarbejde en konkret begrundelse i det enkelte tilfælde, hvor undtagelsesbestemmelsen ønskes anvendt, og kommunen/regionen har ansvar for at påse, at der foreligger en saglig begrundelse.

Sammensætningen af udvalg m.v. efter ligestillingslovens § 10 a, stk. 3

En kommunalbestyrelse eller et regionsråd kan i visse tilfælde vælge at lade en organisations eller myndigheds plads i et udvalg m.v. være tom, såfremt organisationen eller myndigheden ikke har udpeget eller indstillet i overensstemmelse med § 10 a, stk. 1, eller angivet en begrundelse efter stk. 2, som kommunalbestyrelsen/regionsrådet kan acceptere.

Der skal sondres mellem tre forskellige situationer:

1) Udvalg m.v., hvis sammensætning er bestemt ved lov, som ikke træffer konkrete eller generelle afgørelser.

Hvis de indstillende organisationer m.v. ikke indstiller både kvinder og mænd, og der ikke foreligger særlige grunde for at fravige indstillingsreglerne, kan en enig kommunalbestyrelse eller et enigt regionsråd efter bestemmelsen i § 10 a, stk. 3, bestemme, at udvalget kan fungere uden de pågældende medlemmer.

Bestemmelsen indebærer, at bestemmelser i andre love m.v. om sammensætningen og antallet af medlemmer i udvalg m.v. kan fraviges.

Bestemmelsen gælder alene for udvalg m.v., nedsat af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, hvis eksistens og sammensætning er reguleret i lovgivningen, og som ikke træffer konkrete eller generelle afgørelser.

2) Udvalg m.v., hvis sammensætning er bestemt ved lov, som træffer konkrete eller generelle afgørelser

Hvis et udvalg m.v. er nedsat ved lov, og det træffer konkrete eller generelle afgørelser, giver ligestillingsloven ikke mulighed for, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet kan træffe beslutning om at lade udvalget m.v. fungere uden visse medlemmer, jf. bestemmelsen i § 10 a, stk. 4.

Hensynet bag bestemmelsen er, at i de tilfælde hvor det i lovgivningen er fastsat at et udvalg m.v. skal have en bestemt sammensætning, skal dette respekteres af retssikkerhedsmæssige grunde.

Til brug for vejledning af kommuner og regioner administrerer Ministeriet for Ligestilling og Kirke en liste over udvalg m.v., som træffer konkrete eller generelle afgørelser, og hvor det dermed *ikke* er muligt at lade en eller flere plader stå tomme grundet manglende indstilling af både en mand og en kvinde.

Som eksempler på sådanne udvalg m.v. kan nævnes:

- Boligkommissioner
- Huslejenævn
- Byfornyelsesnævn
- Beredskabskommissioner
- Bevillingsnævn
- Folkeoplysningsudvalg

Listen opdateres efter indberetning fra ressortministerierne. Listen vil ligge på Ministeriet for Ligestilling og Kirkes hjemmeside: www.miliki.dk. Listen har alene vejledende karakter.

3) Udvalg m.v. hvis sammensætning ikke er bestemt ved lov.

Stk. 3 omfatter alene udvalg, m.v., hvis sammensætning er reguleret i lovgivningen. For så vidt angår udvalg m.v., hvis sammensætning ikke er bestemt ved lov, har kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet rådighed over sammensætningen. Kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet kan derfor ved en almindelig flertalsbeslutning bestemme, at en myndighed eller organisation ikke skal være repræsenteret i et udvalg, hvis de ikke indstiller både en kvinde og en mand.

4. Sammensætning af, og opsætning af måltal og politik for den kønsmæssige sammensætning i bestyrelser m.v. for statslige institutioner og virksomheder m.v

§ 11. Bestyrelser og andre kollektive ledelsesorganer i institutioner og virksomheder inden for den statslige forvaltning bør have en ligelig sammensætning af kvinder og mænd.

Stk. 2. Bestyrelser og andre kollektive ledelsesorganer i institutioner og virksomheder, der ikke er omfattet af stk. 1, bør så vidt muligt have en afbalanceret sammensætning af kvinder og mænd, såfremt udgifterne ved institutionen eller virksomheden overvejende dækkes af statslige midler eller staten ejer den overvejende del af institutionen eller virksomheden.

Stk. 3. Det øverste ledelsesorgan skal opstille måltal for andelen, herunder antallet, af det underrepræsenterede køn i de i stk. 1 og 2 nævnte bestyrelser og andre kollektive ledelsesorganer.

Stk. 4. Det centrale ledelsesorgan skal i de i stk. 1 og 2 nævnte statslige institutioner og virksomheder med 50 medarbejdere eller flere udarbejde en politik for at øge antallet af det underrepræsenterede køn på deres øvrige ledelsesniveauer. Fastlæggelse af, hvem der anses som medarbejder, og beregning af det gennemsnitlige antal medarbejdere skal ske i overensstemmelse med regler udstedt i medfør af § 143 i selskabsloven.

Stk. 5. De i stk. 1 og 2 nævnte institutioner og virksomheder, der har opstillet måltal, jf. stk. 3, skal til ressortministeren indberette om status for opfyldelsen af det opstillede måltal, herunder for, hvorfor man i givet fald ikke har nået den opstillede målsætning. Samtidig indberettes om den udarbejdede politik, jf. stk. 4. Dog undtages de statslige aktieselskaber, der skal indberette om måltal og politik i henhold til årsregnskabslovens § 99 b, for indberetningspligten.

Stk. 6. For moderselskaber, der udarbejder koncernregnskab, er det tilstrækkeligt, at der opstilles måltal og udarbejdes en politik, jf. stk. 3 og 4, for koncernen som helhed.

Stk. 7. Et datterselskab, som indgår i en koncern, kan undlade at opstille måltal og udarbejde en politik, jf. stk. 3 og 4, hvis moderselskabet opstiller måltal og udarbejder en politik for den samlede koncern.

Stk. 8. Ressortministeren kan beslutte, at stk. 1 skal gælde for de i stk. 2 nævnte institutioner og virksomheder.

Stk. 9. Ressortministeren kan endvidere beslutte, at stk. 1 eller 2 skal gælde for institutioner og virksomheder, der udøver virksomhed i henhold til koncession eller lignende offentlig godkendelse.

For information om bestemmelsen se bekendtgørelsen med tilhørende dokumenter,

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=146131>

Se evt. Erhvervsstyrelsens vejledning om bestemmelsen,

http://erhvervsstyrelsen.dk/file/346019/vejled_om_koen.pdf

Afbalanceret kønsmæssig sammensætning i statslige bestyrelser m.v. efter ligestillingslovens § 12

§ 12. Ressortministeren skal ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer m.v., uanset om institutionen eller virksomheden er omfattet af § 11, sørge for, at de af ministeren udpegede bestyrelsesmedlemmer er afbalanceret kønsmæssigt sammensat.

Stk. 2. Hvis bestyrelsen m.v. som nævnt i § 11 helt eller delvis udpeges af en minister, skal de myndigheder eller organisationer, der indstiller 1 medlem til bestyrelsen m.v., foreslå både en kvinde og en mand. Hvis der skal stilles forslag om flere medlemmer, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd, og i tilfælde af ulige antal én mere af det ene køn end af det andet. Tilsvarende gælder, hvor myndigheden eller organisationen efter lovgivningen skal udpege medlemmer. Ministeren afgør, hvem der skal udpeges som medlem.

Stk. 3. Ressortministeren kan fravige bestemmelsen i stk. 2, hvis det er nødvendigt for opfyldelsen af måltallene i § 11.

Stk. 4. Myndigheden eller organisationen kan fravige bestemmelsen i stk. 1, hvis der foreligger særlige grunde, og skal i så fald samtidig angive en begrundelse herfor.

Stk. 5. Stk. 1 gælder ikke, hvis medlemmerne af bestyrelsen m.v. helt eller delvis vælges ved direkte afstemning.

Stk. 6. Hvis myndigheder og organisationer ikke udpeger eller indstiller medlemmer i overensstemmelse med stk. 1, skal ressortministeren beslutte, at bestyrelsen m.v. skal fungere uden det eller de pågældende medlemmer. Det samme gælder, hvis ministeren ikke kan acceptere en begrundelse i henhold til stk. 2 for at fravige bestemmelsen i stk. 1.

Indstillingsreglerne i § 12 omfatter alene bestyrelsesmedlemmer, der udpeges af en minister men svarer derudover til reglerne om indstilling af medlemmer til udvalg og lignende. Reglerne om indstilling omfatter dog ikke bestyrelser, der sammensættes i henhold til vedtægt eller lignende, hvor ministeren ikke har indflydelse på, hvem der bliver medlem af bestyrelsen. I disse tilfælde vil det påhvile bestyrelsen selv at påse, at der er en afbalanceret kønssammensætning.

Regler for indstilling og udpegning af medlemmer i statslige bestyrelser m.v. efter ligestillingslovens § 12, stk. 2

Hvis bestyrelsen m.v. som nævnt i § 11 helt eller delvis udpeges af en minister, skal de myndigheder eller organisationer, der indstiller medlemmer til ministeren, foreslå både en kvinde og en mand. Hvis der skal stilles forslag om flere medlemmer, skal der foreslås lige mange kvinder og mænd. Tilsvarende gælder, hvor myndigheder eller organisationer efter lovgivningen skal udpege medlemmer. Ministeren afgør, hvem der beskikkes som medlem.

Undtagelse efter ligestillingslovens § 12, stk. 3

Ressortministeren kan fravige bestemmelsen i stk. 2, hvis det er nødvendigt for opfyldelsen af måltallene i § 11. Ressortministeren kan undtagelsesvis bestemme, at de myndigheder eller organisationer, der indstiller et medlem til en bestyrelse eller andre kollektive ledelsesorganer, der helt eller delvis udpeges af en minister, kan nøjes med at indstille en kandidat af det underrepræsenterede køn. Undtagelsen kan alene anvendes i forbindelse med arbejde med at opfylde de opstillede måltal. Det skyldes, at det vil virke unødigt bureaukratisk at pålægge myndigheder og organisationer at skulle indstille én af hvert køn i et tilfælde, hvor man uanset indstillingerne vil vælge det underrepræsenterede køn til bestyrelsen m.v. på grund af bestyrelsens generelle sammensætning.

Skal man derimod sammensætte en hel bestyrelse eller andet kollektivt ledelsesorgan, eller sker der udskiftning af størstedelen af medlemmerne finder stk. 1 anvendelse uændret.

Undtagelse efter ligestillingslovens § 12, stk. 4

Myndigheden eller organisationen kan fravige bestemmelsen i stk. 1, hvis der foreligger særlige grunde, og skal i så fald samtidig angive en begrundelse herfor. Bestemmelsen kan tænkes anvendt i tilfælde, hvor krav om en særlig fagkundskab efter en konkret vurdering udelukker en ligelig kønssammensætning. Der kan endvidere være myndigheder eller organisationer, som ikke har mulighed for at lade sig repræsentere med både kvinder og mænd, for eksempel fordi det ene køn kun i ringe omfang er repræsenteret eller valgt ind i kompetente organer.

Særlige grunde kan tillige foreligge, hvis organisationen ikke har mulighed for at foreslå eller udpege både kvinder og mænd med de for udvalgsarbejdet fornødne kvalifikationer og/eller sagkundskab.

Indstillingsreglerne i stk.1 gælder ikke, når medlemmer vælges ved direkte valg. "Direkte valg" skal forstås som de stemmeberettigedes umiddelbare valg af repræsentanter, fx medarbejder- eller studenterrepræsentanter. Undtagelsen i stk. 1 gælder kun for medlemmer, der vælges ved direkte afstemning. Hvis en bestyrelse både har medlemmer, der er valgt, og medlemmer, der er udpeget, gælder undtagelsen kun for de valgte medlemmer. Det er altså ikke hele bestyrelsen, der bliver undtaget, men kun de valgte medlemmer.

Ressortministerens sanktionsmulighed efter ligestillingslovens § 12 stk. 6

Hvis der ikke udpeges eller indstilles medlemmer i overensstemmelse med stk.1, eller hvis ressortministeren ikke kan acceptere en begrundelse for fravigelse af bestemmelsen, skal ressortministeren beslutte, at bestyrelsen m.v. skal fungere uden det eller de pågældende medlemmer.

Indberetningspligt efter ligestillingslovens § 13

§ 13. Ressortministeren skal til ministeren for ligestilling og kirke indberette om de opstillede måltal og status for opfyldelsen af de opstillede måltal og oplyse om de udarbejdede politikker.

Stk. 2. Bestyrelser m.v., der er omfattet af § 11, skal efter anmodning give ressortministeren oplysninger om kønssammensætningen af bestyrelsen m.v. Ressortministeren kan fastsætte nærmere regler for, hvordan og på hvilket tidspunkt disse oplysninger skal gives.

Stk. 3. Hvis der er tvivl om, hvorvidt en bestyrelse m.v. som nævnt i § 11 er omfattet af indberetningspligten, træffer ressortministeren afgørelse herom.

Stk. 4. Ministeren for ligestilling og kirke kan fastsætte nærmere regler for, hvordan og på hvilket tidspunkt disse oplysninger skal gives.

For information om bestemmelsen se bekendtgørelsen med tilhørende dokumenter,
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=146131>

Se evt. Erhvervsstyrelsens vejledning om bestemmelsen,
http://erhvervsstyrelsen.dk/file/346019/vejled_om_koen.pdf